

Stanisław Maczek urodził się 31 marca 1892 r. w Szczercu pod Lwowem. W latach 1910-14 studiował filologię na Uniwersytecie Lwowskim. W tym czasie odbył szkolenie w Związku Strzeleckim. Służbę w Legionach Polskich uniemożliwiło mu powołanie do armii austriackiej. Podczas I wojny światowej walczył m.in. na froncie rosyjskim w Karpatach i froncie włoskim w Alpach. Po kapitulacji państw centralnych 11 listopada 1918 r. zdezerterował i przedostał się do Krosna, gdzie wstąpił do Wojska Polskiego. Maczek początkowo dowodził batalionem krośnieńskim przeznaczonym do odsieczy oblężonego Lwowa. W kwietniu 1919 r. otrzymał przydział na dowódcę tzw. lotnej kompanii w 4. Dywizji Piechoty, która zasłużyła się w walkach m.in. o Drohobycz i Stanisławów. Po ustaniu walk polsko-ukraińskich Maczek, w stopniu majora, został przeniesiony do zadań sztabowych. Po wybuchu wojny polsko-bolszewickiej odtworzył swój batalion szturmowy i walczył z nim podczas obrony Lwowa. Po wojnie Maczek pozostał w wojsku. W 1923 r. uzyskał awans na podpułkownika. Ukończył studia uzupełniające w Wyższej Szkole Wojennej, a następnie był szefem ekspozytury wywiadu wojskowego we Lwowie. Pełnił funkcję zastępcy dowódcy 76. Pułku Piechoty oraz dowodził 81. Pułkiem Strzelców Grodzieńskich. W 1938 r. otrzymał dowództwo 10. Brygady Kawalerii, pierwszej polskiej jednostki zmotoryzowanej stanowiącej załóżkę sił pancernych. Podczas kampanii 1939 r. dowodzona przez Maczka jednostka zadała ciężkie straty niemieckiemu XXIII Korpusowi Pancernemu. 10 BK uczestniczyła w walkach odwrotowych mających na celu opóźnienie marszów przeciwnika. Walczył także podczas obrony Lwowa, jednak po wkroczeniu Armii Czerwonej został zmuszony wraz z jednostką do przekroczenia granicy Węgier, gdzie został internowany. Przez Węgry Maczek przedostał się do Francji, gdzie, po awansie na generała brygady, częściowo odtworzył swój pancerno-motorowy oddział – 10. Brygadę Kawalerii Pancernej, z którą u boku wojsk francuskich walczył później w Szampanii. Za udział w walkach we Francji otrzymał Krzyż Virtuti Militari IV klasy. Gen. Maczek był zwolennikiem prowadzenia wojny w sposób nowoczesny, za pomocą cechujących się dużą manewrowością i szybkością samodzielnych pancernych związków taktycznych, które zapewniły m.in. Niemcom zwycięstwo w kampanii 1939 r. Jego zdaniem, rola piechoty na polach bitew wyraźnie zmalała od czasów I wojny światowej; jej efektywność zależała od wsparcia m.in. lotnictwa i broni pancernej. Po kapitulacji Francji gen. Maczek ukrywał się w Marsylii, a następnie przedostał się do Wielkiej Brytanii, gdzie dołączył do organizowanych tam PSZ. Powierzono mu dowództwo nad 1. Dywizją Pancerną, która przeszła szlak bojowy przez Francję, Belgię, Holandię i Niemcy. W 1944 r. brała udział w inwazji sił alianckich w Normandii. Odegrała znaczącą rolę w bitwie pod Falaise, zamykając okrążenie wokół niemieckich 7 Armii i 5 Armii Pancernej w tzw. „kotle”. Uczestniczyła także w wyzwoleniu Bredy oraz w zdobyciu niemieckiego Wilhelmshaven. W 1945 r. gen. Maczek został odznaczony Komandorią Krzyża Legii Honorowej, a później awansowany do stopnia generała dywizji; do demobilizacji dowodził polskimi oddziałami w Wielkiej Brytanii. Po wojnie osiadł na stałe w Szkocji, a ponieważ nie przysługiwała mu emerytura, pracował m.in. jako barman. W 1946 r. pozbawiony został obywatelstwa polskiego, które zostało mu przywrócone w 1971 r. W 1990 r. otrzymał awans do stopnia generała broni, a w 1992 r. został kawalerem orderu Orła Białego. Na wniosek mieszkańców Bredy nadano mu honorowe obywatelstwo Holandii. Stanisław Maczek zmarł 11 grudnia 1994 r. w Edynburgu. Został pochowany na cmentarzu żołnierzy polskich w Bredzie.

Generał Stanisław Maczek jest patronem Zespołu Szkół Budowlanych od 5 lutego 2002r.



Stanisław Maczek w dniu swoich 80-tych urodzin. Edynburg 1972.



